

Viron kielen luonnehdintaa

ANDRUS SAARESTE *Kaunis emakeel*. Vesteid eesti keele elust-olust. Eesti Kirjanike Kooperatiiv, Lund 1952. 129 s.

Äskeiseksi 60-vuotispäiväkseen prof. Saareste sai Ruotsissa julkisuuteen yllämainitun suurelle yleisölle tarkoitetun, mutta hyvin tiivissisältöisen ja kielentutkijoillekin hyödyllisen kirjan.

Teoksen 7 luvusta ensimmäisissä käsitellään viron kielen sukulaisuussuhteita, sen kirjaanpanon ja tutkimuksen historiaa, kirjakielen äänne-, muoto-, lause- ja sanastorakennetta sekä virolaista henkilön- ja paikan-nimistöä. Sitten kuvataan erikseen kielen kehitystä vuosisata vuosisadalta kiinnittäen tällöin huomiota äänne-, muoto- ja sanastopuolen ohella myös kirjoitusasuun. Kirjaviron viimeaikaista muotoutumista havainnollistetaan hauskesti painattamalla sama tekstipalanen peräkkäin 1900-luvun alkukymmenen, 1920-luvun ja vuoden 1952 normaaliasussa. Viron kansanmurteisiin luodaan melko perusteellinen (noin 20-sivuinen) katsaus, joka sekin päättyy sellaiseen havainnollistukseen, että sama lyhyt satu esitetään jopa 12:n eri murteen asuisena. Käsiteltyään vielä kirjakielen suhdetta murteisiin

tekijä julkaisee näytteeksi siitä, kuinka yksilölliset seikat kuvastuvat kielessä ja tyyliässä, erään 1930-luvulla suorittamansa hauskan kokeen tulokset: saman ranskankielisen tekstin virokkoksen viiden eri henkilön käännöksinä, jotka oli tehty samanaikaisesti ja toisistaan riippumatta. Viimeksi kosketellaan lyhyesti periaatteelliselta kannalta sellaisia kysymyksiä kuin mikä on virheellistä ja oikeata, mikä huonoa ja hyvää kieltä. Lopussa on — etenkin pakolaisopiskelijain ja -tutkijain tarpeiksi laadittu — melko laaja virokkoksen kieltä käsittelevän kirjallisuuden luettelo, josta myös selviää, mitkä siinä mainituista virolaisista julkaisuista ovat Ruotsin parhaassa estica-kokoelmassa, Upsalan yliopiston kirjastossa.

Prof. Saareste mainitsee jo ryhtyneensä esitöihin julkaistakseen, mikäli mahdollisuutta ilmenee, jatkona tälle teokselle kielennäytteiksi valikoiman virolaisten kirjailijain parhaista ja kauneimmista luomuksista.

L. H.